

BỘ Y TẾ

**HƯỚNG DẪN
CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ
MỘT SỐ BỆNH VỀ TAI MŨI HỌNG**

*(Ban hành kèm theo Quyết định số 5643/QĐ-BYT ngày 31/12/2015
của Bộ trưởng Bộ Y tế)*

(Tái bản lần thứ nhất)

**NHÀ XUẤT BẢN Y HỌC
HÀ NỘI - 2019**

Hà Nội, ngày 31 tháng 12 năm 2015

QUYẾT ĐỊNH

Về việc ban hành tài liệu chuyên môn “Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị một số bệnh về tai mũi họng”

BỘ TRƯỞNG BỘ Y TẾ

- Căn cứ Luật khám bệnh, chữa bệnh năm 2009;
- Căn cứ Nghị định số 63/2012/NĐ-CP ngày 31/8/2012 của Chính Phủ quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bộ Y tế;
- Theo đề nghị của Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh,

QUYẾT ĐỊNH:

Điều 1. Ban hành kèm theo Quyết định này tài liệu chuyên môn “Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị một số bệnh về tai mũi họng”.

Điều 2. Tài liệu “Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị một số bệnh về tai mũi họng” ban hành kèm theo Quyết định này được áp dụng tại các cơ sở khám bệnh, chữa bệnh.

Căn cứ vào tài liệu hướng dẫn này và điều kiện cụ thể của đơn vị, Giám đốc cơ sở khám bệnh, chữa bệnh xây dựng và ban hành tài liệu Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị một số bệnh về tai mũi họng phù hợp để thực hiện tại đơn vị.

Điều 3. Quyết định này có hiệu lực kể từ ngày ký ban hành.

Điều 4. Các ông, bà: Chánh Văn phòng Bộ, Chánh Thanh tra Bộ, Cục trưởng Cục Quản lý Khám, chữa bệnh, Cục trưởng và Vụ trưởng các Cục, Vụ thuộc Bộ Y tế, Giám đốc các bệnh viện, trực thuộc Bộ Y tế, Giám đốc Sở Y tế các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương, Thủ trưởng Y tế các Bộ, Ngành và Thủ trưởng các đơn vị có liên quan chịu trách nhiệm thi hành Quyết định này./.

Nơi nhận:

- Như Điều 4;
- Bộ trưởng Bộ Y tế (để b/c);
- Các Thứ trưởng BHYT;
- Bảo hiểm Xã hội Việt Nam (để phối hợp);
- Cổng thông tin điện tử BHYT;
- Website Cục KCB;
- Lưu VT, KCB.

KT. BỘ TRƯỞNG

THỨ TRƯỞNG

(Đã ký)

Nguyễn Thị Xuyên

LỜI GIỚI THIỆU

Trong thời gian qua, dưới sự lãnh đạo của Đảng, Nhà nước và sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo tích cực của Lãnh đạo Bộ Y tế cùng với sự quan tâm chăm sóc của các cấp chính quyền, với sự nỗ lực vươn lên trên mọi gian khó của các giáo sư, bác sĩ, dược sĩ và toàn thể cán bộ, công chức, viên chức trong toàn ngành, ngành Y tế Việt Nam đã giành được nhiều thành tựu to lớn trong công tác phòng bệnh, khám chữa bệnh và chăm sóc sức khỏe nhân dân.

Cùng với mạng lưới y tế cơ sở được củng cố và từng bước hoàn thiện, hệ thống khám, chữa bệnh trong toàn quốc cũng được cải tạo và nâng cấp ở tất cả các tuyến từ trung ương đến địa phương. Nhiều kỹ thuật y học hiện đại lần đầu tiên triển khai thành công ở Việt Nam như chụp và nong động mạch vành tim, thụ tinh trong ống nghiệm, ghép thận,... đã góp phần nâng cao chất lượng khám, chữa bệnh cho nhân dân và thúc đẩy nền y học Việt Nam phát triển.

Chất lượng khám, chữa bệnh còn phụ thuộc nhiều vào năng lực chẩn đoán và điều trị của các tuyến y tế cũng như của các thầy thuốc. Vì vậy ngày 05 tháng 02 năm 2010, Bộ trưởng Bộ Y tế đã ra quyết định số 453/QĐ-BYT về việc thành lập Ban Chỉ đạo biên soạn Hướng dẫn điều trị, quyết định số 2387/QĐ-BYT ngày 05 tháng 5 năm 2010 về việc thành lập Ban biên soạn Hướng dẫn điều trị.

Trong đó, Tiểu ban biên soạn hướng dẫn chẩn đoán và điều trị các bệnh tai mũi họng được thành lập theo Quyết định số 4816/QĐ-BYT ngày 10 tháng 12 năm 2010 gồm các chuyên gia y học đầu ngành trong lĩnh vực tai mũi họng của cả ba miền Bắc, Trung, Nam.

Tài liệu ***“Hướng dẫn chẩn đoán và điều trị một số bệnh về tai mũi họng”*** được xây dựng với sự nỗ lực cao của các nhà khoa học đầu ngành về tai mũi họng của Việt Nam. Tài liệu bao gồm 63 bài hướng dẫn một số bệnh về tai mũi họng. Trong đó, tập trung vào hướng dẫn thực hành chẩn đoán và điều trị, vì vậy sẽ rất hữu ích cho các thầy thuốc đa khoa, chuyên khoa trong thực hành lâm sàng hàng ngày.

Chúng tôi trân trọng cảm ơn sự chỉ đạo sát sao của PGS.TS. Nguyễn Thị Kim Tiến, Bộ trưởng Bộ Y tế và các thành viên ban biên soạn đã rất cố gắng, dành nhiều thời gian quý báu để biên soạn cuốn sách này. Mặc dù đã rất cẩn thận nhưng chắc chắn vẫn còn có thiếu sót, chúng tôi rất mong nhận được sự đóng góp từ Quý độc giả và đồng nghiệp để cuốn sách ngày một hoàn thiện.

Thay mặt ban biên soạn
PGS.TS. Võ Thanh Quang

Chủ biên:

PGS.TS. Nguyễn Thị Xuyên

Đồng chủ biên:

PGS.TS. Võ Thanh Quang

PGS.TS. Lương Ngọc Khuê

Ban biên soạn:

GS.TS. Nguyễn Đình Phúc

PGS.TS. Võ Thanh Quang

PGS.TS. Quách Thị Cần

PGS.TS. Lương Hồng Châu

PGS.TS. Trần Minh Trường

PGS.TS. Nguyễn Thị Ngọc Dung

PGS.TS. Nguyễn Tấn Phong

PGS.TS. Lương Thị Minh Hương

PGS.TS. Phạm Tuấn Cảnh

PGS.TS. Nghiêm Đức Thuận

PGS.TS. Lê Minh Kỳ

PGS.TS. Đoàn Thị Hồng Hoa

PGS.TS. Nguyễn Tư Thế

PGS.TS. Nguyễn Thị Hoài An

TS. Trần Phan Chung Thủy

TS. Nguyễn Phi Long

TS. Trần Duy Ninh

TS. Nguyễn Duy Dương

TS. Đoàn Thị Thanh Hà

BSCCKII. Nguyễn Thị Bích Thủy

BSCCKII. Khiếu Hữu Thường

ThS. Nguyễn Trần Lâm

ThS. Hà Minh Lợi

ThS. Lê Trần Quang Minh

BSCC. Huỳnh Bá Tân

BS. Võ Quang Phúc

Thư ký:

CN. Phan Thị Minh Thanh

ThS. Nguyễn Đức Tiến

ThS. Ngô Thị Bích Hà

ThS. Trương Lê Vân Ngọc

MỤC LỤC

Lời giới thiệu	5
Phần 1: Tai	11
Liệt dây thần kinh VII ngoại biên	13
Nghe kém ở trẻ em	17
Viêm tai ứ dịch ở trẻ em	24
Viêm tai giữa mạn trẻ em	29
Viêm tai giữa mạn tính	37
Bệnh ménière	41
Bệnh tai ngoài	45
Viêm tai giữa mạn tính có cholesteatoma	50
Điếc đột ngột	55
Vỡ xương đá	58
Xốp xơ tai	63
Ù tai	68
Chóng mặt	72
Phần 2: Mũi xoang	79
Viêm mũi xoang trẻ em	81
U lành tính mũi xoang	85
Viêm mũi xoang dị ứng	94
Viêm mũi xoang mạn tính	98
Bệnh polyp mũi	102
Papilloma (u nhú) mũi xoang	105
Viêm mũi xoang cấp tính	108
Ngạt mũi	115
Viêm mũi xoang do nấm	119
U ác tính mũi xoang	123
U xơ mạch vòm mũi họng	128
Phần 3: Họng - Thanh quản	131
Viêm mũi họng cấp tính	133
Viêm V.A cấp và mạn tính	137
Viêm amidan cấp và mạn tính	141
Ngủ ngáy và hội chứng tắc nghẽn thở trong khi ngủ	147
Viêm họng cấp tính	155
Viêm họng mạn tính	159

Viêm thanh quản cấp tính	162
Viêm thanh quản mạn tính	166
Lao thanh quản	169
Papilloma thanh quản	174
Trào ngược dạ dày thực quản	179
Rối loạn giọng	183
Nấm thanh quản	189
Phần 4: Cấp cứu	193
Viêm xương chũm cấp tính trẻ em	195
Viêm thanh quản cấp tính hạ thanh môn	198
Mềm sụn thanh quản	203
Viêm tai giữa cấp tính trẻ em	210
Dị vật đường thở	215
Chấn thương thanh khí quản	220
Sẹo hẹp thanh khí quản	225
Liệt cơ mở thanh quản	231
Dị vật đường ăn	236
Viêm phù nề thanh thiệt cấp tính	240
Phần 5: Đầu mặt cổ	243
Ung thư lưỡi	245
U tuyến nước bọt	249
Nhiễm trùng khoang cổ sâu	254
Khối u vùng cổ	258
Ung thư hạ họng	266
Nang và rò khe mang I	270
Nang và rò khe mang II	272
Nang và rò túi mang IV (rò xoang lê)	274
Nang rò giáp lưỡi	276
Ung thư thanh quản	278
U lympho ác tính không hodgkin vùng đầu cổ	282
Ung thư vòm mũi họng	284
Ung thư tuyến giáp	287
Hội chứng đau nhức sọ mặt	290
Xử trí vết thương vùng mặt	292
Xử trí vết thương vùng cổ	296